

ไทยรบพม่า

สมเด็จพระยาตากสินมหาราช

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961142835

ไทยรบพม่า

พระนิพนธ์

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

ฉบับรวมเล่ม

ไทยรบพม่า

พระนิพนธ์

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

ฉบับรวมเล่ม

สำนักพิมพ์ บรรณาคาร

๒๓๖ เวียงนครเขมร กรุงเทพฯ โทร. ๒๒๒-๗๗๙๖

ไทยรบพม่า

ฉบับรวมเล่ม

พระนิพนธ์

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาตำราพระราชาูปภาพ

ฉบับพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๔๓

วันที่ ๗ / ๗๘ 45.

เลขทะเบียน ๓๐๗๐๙

DS

เลขหมู่ 573

ด 217 น

2543

ฉบับจัดพิมพ์ครั้งที่ ๑

พิมพ์ที่: จักรานุกูลการพิมพ์ ๕๓/๒ ถนนพระสุเมรุ บางลำภู กรุงเทพมหานคร

โทร. ๒๒๙-๓๔๔๑

กฤษณะ วุฒาพรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

คำนำ

หนังสือพงศาวดารเรื่องไทยรบพม่า ที่ตีพิมพ์ในสมุดนี้ มีเรื่อง
ตำนานอันสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาค่างราชานุภาพ ผู้ทรง
นิพนธ์ ได้ทรงอธิบายชี้แจงในฉบับซึ่งพิมพ์ในงานทำบุญฉลองอายุครบ
๖๐ ปี แห่งพระยาไชยภักษรชฐี (มีน เลาทศรชฐี) กับคุณหญิงเพิ่ม
ไชยภักษรชฐี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑ ดังต่อไปนี้

“เรื่องตำนานของหนังสือพงศาวดารเรื่องไทยรบพม่านี้ เดิม
พระไพโรสภสัทธสารักษ์ (อองเทียน สุทินทุ) ได้สำเนาหนังสือพงศาวดาร
พม่าฉบับหลวงเรียกว่า ‘เรื่องมหาราชวงศ์ฉบับหอแก้ว’ มาจากเมืองพม่า
ข้าพเจ้าขอให้พระไพโรสภสัทธา กับมองต่อแปลตรงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ
ประเทศสยามมาอ่าน เห็นเป็นเรื่องสงครามกับไทยเป็นพื้น แต่ได้ความ
รู้เหตุผลตลอดจนรายการเพิ่มเติมขึ้นแปลกกับที่ปรากฏในหนังสือพง-
ศาวดารไทยหลายแห่ง ข้าพเจ้าจึงลองเก็บเนื้อความเรื่องไทยรบกับพม่า
อันปรากฏในหนังสือพงศาวดารทั้งสองฝ่าย เรียบเรียงพิมพ์เป็นประชุม
พงศาวดารภาคที่ ๖ ให้นายพลโท พระยาสิทธิราชฤทธิไกร (เล็ก ปาณิก-
บุตร) พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ ก็มีผู้ชอบอ่านกันมาก ครั้นต่อมาข้าพเจ้าได้
พบหนังสือจดหมายเหตุของโบราณในประเทศนี้ และได้จดหมายเหตุฝรั่ง
เพิ่มเติมมาจากต่างประเทศอีกหลายเรื่องทราบเรื่องพงศาวดารตอนที่
ไทยรบกับพม่าแปลออกไปอีกหลายอย่าง ที่เกี่ยวข้องการเมืองเป็นเรื่อง

สำคัญในพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์นี้ก็มี ข้าพเจ้าคิดเห็นว่าเรื่องราวที่พบใหม่ไทยเรายังไม่รู้กันโดยมาก จึงได้รื้อหนังสือประชุมพงศาวดารภาคที่ ๖ ออกแต่งใหม่ให้ความสมบูรณ์โดยพิสดาร เรียกว่า 'พงศาวดารเรื่องไทยรบพม่า' แบ่งเป็น ๒ ตอน พระเจ้าพี่ยาเธอกรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน* ทรงรับตอนที่ ๑ อันว่าด้วยเรื่องไทยรบกับพม่าเมื่อครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีไปพิมพ์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระนริศรานุวัดติวงศ์** ทรงรับตอนที่ ๒ อันว่าด้วยเรื่องไทยรบกับพม่าเมื่อครั้งกรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ ไปพิมพ์ใน พ.ศ. ๒๔๖๓ ทั้ง ๒ เล่ม

ฉบับที่พิมพ์ใหม่ครั้งนี้ข้าพเจ้าแก้ไขชื่อให้เรียกว่า 'พงศาวดารเรื่องไทยรบพม่า' และให้นำเข้าในประชุมพงศาวดารภาคที่ ๖ แทนที่เรื่องเดิมซึ่งได้รื้อเสียเมื่อแต่งเรื่องนี้ขึ้นแทน ส่วนถ้อยคำสำนวนในหนังสือฉบับนี้ก็ได้อตรวจแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าฉบับพิมพ์ครั้งแรก ด้วยเมื่อพิมพ์ครั้งนั้นพอแต่งแล้วก็รีบส่งไปพิมพ์เพื่อจะให้ทันงาน ไม่มีเวลาพอจะตรวจ ตราได้ถ้วนถี่

อนึ่งหนังสือเรื่องนี้ เมื่อพิมพ์ครั้งแรกข้าพเจ้าทราบว่าผู้ที่ชอบอ่านมักเป็นทหารมากกว่าเป็นพลเรือน บางทีจะเป็นเพราะพวกพลเรือนเห็นชื่อเรื่องก็เข้าใจเสียว่า เป็นหนังสือแสดงแต่การรบพุ่งอันเป็นประโยชน์ในทางความรู้ของผู้เป็นทหาร ข้าพเจ้าจึงขอแจ้งความให้ทราบในที่นี้ ว่าข้าพเจ้าตั้งใจแต่งหนังสือเรื่องนี้ให้เป็นประโยชน์ในทางความรู้พงศาวดารเป็นสำคัญ ในหนังสือเรื่องนี้มีคติทางการเมืองฝ่ายพลเรือนอยู่แต่ต้นจน

* ต่อมา ดำรงพระยศเป็น กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน

** ต่อมา ดำรงพระยศเป็น กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์